

# NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC HỌC SINH, XÂY DỰNG VÀ PHÁT HUY NGUỒN NHÂN LỰC CHẤT LƯỢNG CAO TRONG GIAI ĐOẠN ĐẤT NƯỚC HỘI NHẬP QUỐC TẾ

ENHANCING EFFECTIVENESS OF ETHICS EDUCATION  
FOR STUDENTS, DEVELOPING AND PROMOTING HIGH QUALITY HUMAN  
RESOURCES IN THE INTERNATIONAL INTEGRATION

HÀ THỊ KIM SA<sup>(\*)</sup>

**TÓM TẮT:** Giáo dục phẩm chất, nhân cách, tư tưởng, đạo đức, lối sống, ... là nhiệm vụ quan trọng đối với quá trình giáo dục toàn diện học sinh, phát huy những chuẩn mực, phẩm chất đạo đức thế hệ trẻ Việt Nam, góp phần tích cực vào mục đích xây dựng và phát huy nguồn nhân lực chất lượng cao cho đất nước thời kỳ hội nhập quốc tế.

**Từ khóa:** giáo dục đạo đức học sinh; đổi mới phương pháp giáo dục đạo đức; phát huy nguồn nhân lực chất lượng cao.

**ABSTRACT:** Educating virtue, personality, ideology, ethics, lifestyle, etc is an important task in educating students comprehensively, promoting the standards and moral qualities of the Vietnamese young generation, contributing actively to the developing and promoting high quality human resources for the country in the period of international integration.

**Key words:** ethics education; ethics education reform; human resource development.

## 1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Triển khai Chương trình hành động của Bộ Giáo dục và Đào tạo, thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04-11-2013, Hội nghị lần thứ Tám Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về đổi mới căn bản toàn diện giáo dục và đào tạo; một trong những nhiệm vụ luôn được Đảng, Nhà nước và ngành giáo dục cùng toàn xã hội quan tâm là xây dựng, đào tạo được những học sinh hôm nay thành nguồn nhân lực chất lượng cao, có đủ phẩm chất, trí tuệ, thể

lực nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước thời kỳ hội nhập quốc tế.

Trong bối cảnh đất nước phát triển mạnh mẽ về công nghệ thông tin, mở rộng mối quan hệ giao lưu, hợp tác quốc tế, xã hội đổi thay về mọi mặt theo chiều hướng hiện đại, tạo nên sắc thái mới trong cuộc sống cả về mặt tích cực và những điều đáng lo ngại trong quan hệ ứng xử giữa con người với nhau, về lối suy nghĩ, nếp sống, nhận thức, ... Do đó, giáo dục phẩm chất, nhân cách, tư tưởng, đạo đức, lối sống vì mọi người là nhiệm vụ quan trọng, góp

<sup>(\*)</sup> TS. Chủ tịch Hội đồng quản trị, Hiệu trưởng Trường Trung học cơ sở - Trung học phổ thông Hồng Hà, Thành phố Hồ Chí Minh, minhpham09@yahoo.com, Mã số: TCKH11-19-2018

phần tích cực vào mục đích xây dựng và phát huy nguồn nhân lực chất lượng cao cho đất nước. Đối với ngành giáo dục, nhiệm vụ này lại càng cấp thiết hơn, yêu cầu người cán bộ quản lý trường học cần nhận thức đúng và đầy đủ về vấn đề trên, đổi mới tư duy quản lý, nghiên cứu và xây dựng biện pháp nâng cao hiệu quả công tác giáo dục phẩm chất, đạo đức học sinh.

## 2. NỘI DUNG

### 2.1. Căn cứ định hướng

Theo quan điểm của Đảng, thể hiện trong Văn kiện Đại hội Đảng lần thứ XI, nguồn nhân lực chất lượng cao là bộ phận ưu tú nhất của nguồn nhân lực đất nước, bao gồm những người tiêu biểu về phẩm chất chính trị, đạo đức và lối sống; có trình độ học vấn, chuyên môn cao; có sức khỏe tốt theo độ tuổi; luôn đi đầu trong lao động, sáng tạo khoa học, đóng góp tích cực và hiệu quả vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Đại hội Đảng lần thứ XI xác định: *“Phát triển, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao là một trong những yếu tố quyết định sự phát triển nhanh và bền vững đất nước”* [1].

Nguồn nhân lực chất lượng cao là điều kiện cần thiết để đất nước nói chung và giáo dục nói riêng hội nhập quốc tế, khẳng định vị thế của tri thức và trí tuệ Việt Nam trên thế giới.

Để đào tạo học sinh đáp ứng các tiêu chí nguồn nhân lực chất lượng cao, cùng với việc cung cấp tri thức khoa học, mỗi nhà giáo cần nâng cao hiệu quả giáo dục đạo đức học sinh, xây dựng lý tưởng sống đúng, sống đẹp cho thế hệ trẻ: *“Kết hợp và*

*phát huy đầy đủ vai trò của xã hội, gia đình, nhà trường, từng tập thể lao động, các đoàn thể và cộng đồng dân cư trong việc chăm lo xây dựng con người Việt Nam giàu lòng yêu nước, có ý thức làm chủ, trách nhiệm công dân; có tri thức, sức khỏe, lao động giỏi; sống có văn hóa, nghĩa tình; có tinh thần quốc tế chân chính”* [1].

### 2.2. Mục tiêu

Hình thành, phát triển phẩm chất đạo đức, nhân cách thế hệ trẻ Việt Nam xã hội chủ nghĩa, tạo nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ hiệu quả đất nước thời kỳ hội nhập quốc tế.

## 3. ĐỀ XUẤT MỘT SỐ BIỆN PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC HỌC SINH

### 3.1. Tạo nhận thức đúng về tầm quan trọng của công tác giáo dục phẩm chất, đạo đức học sinh trong giai đoạn hội nhập quốc tế

Bước vào thời kỳ hội nhập quốc tế, đất nước Việt Nam đón nhận nhiều luồng gió mới về kinh tế, xã hội,... Trong đó, giáo dục vận hành tích cực theo định hướng đổi mới toàn diện nhà trường.

Trong bối cảnh này, mỗi người cán bộ quản lý trường học cần quan tâm xây dựng trường học văn hóa, dân chủ, kỷ cương; kết hợp nhiệm vụ đổi mới phương pháp giáo dục với nhiệm vụ phát huy giáo dục truyền thống, giáo dục phẩm chất, tư tưởng đội ngũ nhà giáo và học sinh, góp phần xây dựng nguồn nhân lực phù hợp với yêu cầu kinh tế, xã hội trong giai đoạn mới. Công tác giáo dục tư tưởng chính trị, phẩm chất đạo đức, lý tưởng sống phải được đặt đúng tầm quan trọng trong vị trí các hoạt động

giáo dục nhằm mục đích tạo chuyển biến tốt, thúc đẩy chất lượng giáo dục toàn diện của trường học. Tăng cường tuyên truyền đến học sinh và các lực lượng tham gia vào quá trình giáo dục về mục tiêu giáo dục toàn diện học sinh nhằm tạo nên thế hệ trẻ có phẩm chất tốt, sống có lý tưởng đúng đắn, có sức khỏe, có tri thức khoa học.

### **3.2. Thực hiện Chỉ thị số 05 - CT/TW của Bộ Chính trị một cách sáng tạo, hiệu quả**

Để tạo chuyển biến trong tư tưởng, nhận thức của đội ngũ sư phạm và học sinh một cách hiệu quả, người cán bộ quản lý trường học chú trọng triển khai chủ đề tư tưởng “Sống có trách nhiệm” trên nền tảng quán triệt, thực hiện tốt việc thực hiện Chỉ thị số 05 – CT/TW của Bộ Chính trị về “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”.

Đối với đội ngũ nhà giáo, việc thực hiện Chỉ thị số 05 - CT/TW của Bộ Chính trị không chỉ dừng ở việc học tập và quán triệt Chỉ thị; người cán bộ lãnh đạo trường học yêu cầu các nhà giáo xây dựng kế hoạch vận dụng tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh vào thực hiện nhiệm vụ giáo dục một cách cụ thể. Khi triển khai thực hiện kế hoạch hành động, mỗi cán bộ quản lý, mỗi giáo viên, mỗi nhân viên trong nhà trường thể hiện ý chí nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức nhà giáo, thể hiện tinh thần cộng đồng trách nhiệm và nâng cao ý thức trách nhiệm cá nhân, tận tụy giáo dục học sinh trong phạm vi nhiệm vụ được giao; phấn đấu xây dựng tập thể sư phạm đoàn kết, phát triển vững mạnh, phấn đấu vì sự phát triển toàn diện của học sinh, trong đó, việc nêu gương của đội ngũ nhà giáo tác động mạnh mẽ đến học sinh. Vận

dụng chủ đề “Học tập và làm theo tư tưởng, phong cách, đạo đức Hồ Chí Minh” năm 2018, mỗi cán bộ quản lý, mỗi thầy cô giáo phải nêu gương về đạo đức, về lý tưởng sống vì mọi người, thực hiện tiêu chí tận tụy vì học sinh thân yêu, lời giảng, lời nói phải đi đôi với hành động, việc làm cụ thể để thuyết phục được học sinh trong quá trình giáo dục phẩm chất, đạo đức các em.

Đối với học sinh, việc tổ chức thực hiện Chỉ thị số 05 - CT/TW của Bộ Chính trị thể hiện ở việc đẩy mạnh giáo dục học sinh “Năm điều Bác Hồ dạy thiếu niên, nhi đồng”, “Năm điều Bác Hồ dạy thanh niên” để học sinh nhận thức đúng và vận dụng vào học tập, vào sinh hoạt hằng ngày.

Năm điều Bác Hồ dạy thiếu niên, nhi đồng [2]:

*“Yêu Tổ quốc, yêu đồng bào.*

*Học tập tốt, lao động tốt.*

*Đoàn kết tốt, kỷ luật tốt.*

*Giữ gìn vệ sinh thật tốt.*

*Khiêm tốn, thật thà, dũng cảm”.*

Năm điều Bác Hồ dạy thanh niên [3]:

1) Phải luôn luôn nâng cao chí khí cách mạng “trung với nước hiếu với dân, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng”. Không sợ gian khổ, hy sinh, hăng hái thi đua tăng gia sản xuất và anh dũng chiến đấu, xung phong đi đầu trong sự nghiệp chống Mỹ cứu nước.

2) Phải tin tưởng sâu sắc ở lực lượng và trí tuệ của tập thể, của nhân dân. Tăng cường đoàn kết và giúp đỡ lẫn nhau. Nâng cao ý thức tổ chức và kỷ luật. Kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân và chủ nghĩa tự do.

3) Luôn luôn trau dồi đạo đức cách mạng, khiêm tốn và giản dị. Chống kiêu căng, tự mãn. Chống lãng phí, xa hoa. Thực

hành tự phê bình và phê bình nghiêm chỉnh để giúp nhau cùng tiến bộ mãi.

4) Ra sức học tập nâng cao trình độ chính trị, văn hoá, khoa học kỹ thuật và quân sự để cống hiến ngày càng nhiều cho Tổ quốc, cho nhân dân.

5) Luôn luôn chú ý dìu dắt và giáo dục thiếu niên, nhi đồng, làm gương tốt về mọi mặt cho đàn em noi theo.

Trong quá trình giáo dục, các nhà giáo cần thiết kế hoạt động để học sinh trung học phổ thông thảo luận, phân tích sâu mỗi điều Bác dạy thanh niên và vận dụng linh hoạt trong giai đoạn hiện nay. Khi chiến tranh đã qua đi, nhân loại ra sức xây dựng nền hòa bình trên toàn thế giới, nhiệm vụ thanh niên Việt Nam phải xác định lý tưởng và bản lĩnh chính trị, luôn cháy bỏng lòng yêu nước, có đạo đức, lối sống văn hóa, trách nhiệm, tuân thủ pháp luật, có hoài bão và khát vọng vươn lên trong học tập và ý chí khởi nghiệp.

Qua mỗi tiết dạy, mỗi hoạt động giáo dục, các nhà giáo cần chú trọng giáo dục truyền thống, giáo dục đạo đức, lối sống, tinh thần yêu nước, chủ đề tư tưởng “Sống có trách nhiệm”, giáo dục học sinh ý thức học tập, tu dưỡng đạo đức, văn minh ứng xử, chấp hành tốt pháp luật, có lý tưởng sống đẹp, đạo đức, phẩm chất, nhân cách, lối sống đúng, có trí tuệ, có sức khỏe, xây dựng nền tảng gia đình, ý chí phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân trong học sinh.

### ***3.3. Đổi mới phương pháp giáo dục đạo đức học sinh thông qua các hoạt động giáo dục ngoại khóa***

Cùng với hoạt động theo khung chương trình giáo dục do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành, các nhà giáo cần tăng

cường tổ chức các hoạt động giáo dục ngoại khóa phù hợp tâm sinh lý lứa tuổi học sinh, đổi mới phương pháp giáo dục phẩm chất, đạo đức học sinh. Việc tổ chức các câu lạc bộ thể dục thể thao, tổ chức các hội thi văn nghệ theo chủ đề ca ngợi tình yêu quê hương đất nước, ca ngợi nếp sống văn hóa, hoặc tổ chức cho học sinh học tập từ thiên nhiên, sinh hoạt dã ngoại, hay tham gia công tác thiện nguyện,... góp phần tích cực vào việc rèn luyện lối sống tích cực của học sinh, tăng cường xây dựng mối quan hệ thân thiện với môi trường tự nhiên, môi trường xã hội, quan hệ giữa người và người, xây dựng mối quan hệ thầy - trò thân thiện nhưng vẫn duy trì kỷ cương học đường, xây dựng mối quan hệ bạn bè trong sáng, từng bước nâng cao chất lượng văn hóa học đường, giúp học sinh cảm nhận được đến trường là một niềm vui, thu hút học sinh hướng đến lối sống lành mạnh, văn hoá. Đây là biện pháp hữu hiệu nâng cao hiệu quả công tác giáo dục phẩm chất, đạo đức học sinh. Bên cạnh đó, các trường học cần tăng cường công tác tư vấn học đường nhằm tư vấn cho học sinh các vấn đề liên quan đến tâm lý lứa tuổi học sinh, xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh, an toàn, văn hóa góp phần quan trọng trong nhiệm vụ phát triển nhân cách học sinh, ổn định tư tưởng, nhận thức đúng đắn của học sinh về giá trị sống, về mục đích học tập, mục đích sống.

Công tác giáo dục tư tưởng, phẩm chất, đạo đức học sinh đạt mục đích nhanh chóng và bền vững khi người cán bộ quản lý quan tâm thường xuyên việc nắm bắt diễn biến tư tưởng, dư luận xã hội trong đội ngũ học sinh, kịp thời phát hiện các sự việc phát

sinh, chủ động điều chỉnh, định hướng tư tưởng, nhận thức của học sinh để các em hình thành và phát huy được niềm tin, lý tưởng sống đúng, phát triển nhân cách tốt đẹp, đúng chuẩn mực của thể hệ thanh thiếu niên Việt Nam xã hội chủ nghĩa thời kỳ hội nhập quốc tế.

### **3.4. Tăng cường công tác phổ biến giáo dục pháp luật**

Đổi mới tư duy quản lý công tác giáo dục đạo đức học sinh gắn liền với việc chú trọng tăng cường công tác phổ biến, giáo dục pháp luật và thực hiện tốt mối quan hệ liên nhân cách “dân chủ - kỷ cương - tình thương - trách nhiệm”.

Nguồn nhân lực chất lượng cao của đất nước phải tập hợp đội ngũ những thanh niên hiểu đúng và thực hiện tốt pháp luật. Do đó, ngay từ khi ngồi trên ghế nhà trường, học sinh phải được trang bị kiến thức về pháp luật và kỹ năng thực hiện đúng pháp luật. Việc tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật trong trường học được tổ chức thực hiện với nhiều hình thức phù hợp tâm sinh lý lứa tuổi học sinh, đưa việc quán triệt và vận dụng pháp luật vào đời sống, vào hoạt động dạy - học một cách tự nhiên, có trọng tâm, trọng điểm, thiết thực, chất lượng, tiết kiệm và hiệu quả. Một số luật, điều lệ quan trọng liên quan đến học sinh được đưa vào nội dung phổ biến giáo dục pháp luật trong trường học, có thể tích hợp trong nội dung dạy học các bộ môn văn hóa như: Luật Giáo dục; Luật Giao thông; Luật Trẻ em; Luật Tiếp cận thông tin; Luật phòng, chống tham nhũng, thực hành tiết kiệm; Luật khiếu nại, tố cáo; Luật tiếp công dân; Luật An ninh mạng; Điều lệ

trường phổ thông; Điều lệ Ban Đại diện Cha mẹ học sinh;...

### **3.5. Phối kết hợp 3 môi trường giáo dục: gia đình, nhà trường, xã hội trong công tác giáo dục tư tưởng, phẩm chất, đạo đức học sinh**

Giáo dục tư tưởng, phẩm chất, đạo đức học sinh là nhiệm vụ chung của toàn xã hội. Do đó, sự phối kết hợp chặt chẽ 3 môi trường giáo dục: gia đình, nhà trường, xã hội tạo sự chuyển biến tích cực về nhân cách học sinh.

“Gia đình là tế bào của xã hội. Là cái nôi nuôi dưỡng con người, là môi trường quan trọng hình thành và giáo dục nhân cách, góp phần vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” [4]. Truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam, vai trò gương mẫu của cha mẹ, ông bà tạo dấu ấn và định hình việc thực hành lễ nghĩa nơi trẻ, đạo lý làm người của trẻ. Bên cạnh đó, tác động giáo dục của trường học không thể thiếu trong quá trình cùng gia đình xây dựng nhân cách và phát triển phẩm chất, đạo đức học sinh. Tác động của sự mở rộng giao lưu, hội nhập quốc tế đã mang đến nhiều thời cơ thuận lợi cho sự phát triển kinh tế - xã hội của đất nước nhưng cũng đồng thời tạo ra những thách thức nhất định về nhận thức, lối sống đối với thế hệ trẻ. Khi mỗi gia đình, mỗi trường học và toàn xã hội cùng chung hướng, chung sức trong nhiệm vụ giáo dục nhân cách, phẩm chất, đạo đức thế hệ trẻ sẽ nâng cao hiệu quả việc công tác quản lý học sinh, đảm bảo an ninh trật tự trường học, phòng - chống tội phạm, bạo lực, phòng - chống tệ nạn xã hội xâm nhập học đường, góp phần tích cực trong mục tiêu phát triển

nguồn nhân lực Việt Nam có tri thức và có trách nhiệm với cộng đồng xã hội.

#### 4. KẾT LUẬN

Để thực hiện tốt nhiệm vụ chính trị của nhà trường, người cán bộ lãnh đạo, cán bộ quản lý trường học cần đổi mới tư duy quản lý, chú trọng đúng mức đến công tác giáo dục phẩm chất, đạo đức học sinh, xây dựng tập thể sư phạm thống nhất về tư tưởng, quan tâm kết hợp việc dạy chữ với

dạy làm người, tận tâm giáo dục học sinh trở thành những công dân có phẩm chất trong sáng, có nhận thức đúng đắn về truyền thống, đạo lý của dân tộc để hình thành và phát triển lý tưởng sống đúng, sống đẹp, góp phần xây dựng và đào tạo nguồn nhân lực cao phục vụ công cuộc xây dựng đất nước phát triển vững bền trong giai đoạn hội nhập quốc tế.

#### TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2] Huyền Trang (2015), *Sự ra đời của 5 điều Bác Hồ dạy thiếu niên, nhi đồng*, Trang tin điện tử Ban Quản lý Lăng Chủ tịch Hồ Chí Minh, Số ngày 30 tháng 5.
- [3] Thái Hà (2012), *Thanh niên học tập và làm theo 5 điều Bác dạy*, Báo Cao Bằng điện tử, Số ngày 12 tháng 9.
- [4] Quốc hội (2000), *Luật Hôn nhân và gia đình* (Số 22/2000/QH10 ngày 9 tháng 6), Hà Nội.

Ngày nhận bài: 20-8-2018. Ngày biên tập xong: 22-8-2018. Duyệt đăng: 24-9-2018